

ECTC BULLETIN

Number 3 1997

European Centre for Traditional Culture
Budapest

EUROPEAN CENTRE FOR TRADITIONAL CULTURE (ECTC)

DIRECTOR: László Felföldi

ECTC Bulletin No. 3 1997 Budapest

EDITOR: Mihály Hoppál

assisted by László Kürti and Juliet Langman

EDITORIAL ASSISTANT: Ildikó Sándor

ADVISORY BOARD:

Bertalan Andrásfalvy	Jean Roche
Oskar Elscheck (President)	Mihály Sárkány
Robin Gwyndaf	Alexander Veigl
Éva Héra (Secretary)	Vasile Vetșanu
Efi Karpodini-Dimitriadi	Vilmos Voigt

Contents

NORIKO AIKAWA: Opening of the Danube International Folklore Festival, Budapest–Kalocsa, Hungary, 6–10 July, 1996.....	3
---	---

Final Report of the Danube International Conference on Networking and Information Exchange, Budapest–Kalocsa, Hungary, 6–10 July, 1996	6
--	---

Proposals and Resolutions of Participants of the Danube International Conference on Networking and Information Exchange, Budapest–Kalocsa, Hungary 6–10 July, 1996	10
--	----

Articles

Ethics and Folklore	12
---------------------------	----

MOJCA RAMŠAK: Code of Ethics for Slovenian Ethnographers (A Proposal).....	12
--	----

IVAN LOZICA: A Contribution to the Future of ECTC in Budapest: Data on the Planned, Initiated, and Discontinued Register Project (1982–1991).....	18
---	----

ROBIN GWYNDAF: On Tape for Today: Recording the Welsh Folk Narrative Tradition	23
--	----

ANDREAS C. BIMMER: Ethnographic and Folklore Objects: Cultural Goods or Trash?.....	28
---	----

KONRAD KÖSTLIN: Folklore in the Modern Age	31
--	----

MAX PETER BAUMANN: World Music – Musics of the World. Introduction	32
--	----

MAX PETER BAUMANN: The International Institute for Traditional Music – Musical Dialogue Worldwide.....	34
--	----

Institutional News

Master's Degree in European Cultural Anthropology. Babes-Bolyai University, Cluj, Romania	36
---	----

The International Centre for Minority Studies and Intercultural Relations, Sofia, Bulgaria	38
--	----

The Department of Central Eurasian Studies, Indiana University, Bloomington, Indiana	39
--	----

Haddon: An On-Line Catalogue of Archival Ethnographic Film Footage, Economic and Social Research Council.....	42
---	----

The School of Scottish Studies, University of Edinburgh.....	44
--	----

The School of Slavonic and East European Studies, University of London.....	46
---	----

Slovene Institute for the Study and Promotion of Cultural Heritage and the Center for Multicultural Studies	47
---	----

Reviews

MARINA POMMIER: Elveszett Éden (Paradis Perdu).....	49
---	----

Shaman. Journal of the International Society for Shamanistic Research	50
---	----

Appendix: UNESCO Recommendations

Ukrainian Translation	51
-----------------------------	----

<i>Recent Publications</i>	55
----------------------------------	----

© European Centre for Traditional Culture

Photos: MIHÁLY KÚTVÖLGYI. Cover photo: ERZSÉBET WINTER

All photos have been taken in Transylvania, Romania

Typographical Editor: JÁNOS PUSZTAI

ISSN 1219-8315

Appendix

UNESCO Recommendations

Рекомендація

про збереження фольклору

прийнята генеральною конференцією на її двадцять п'ятій сесії

Париж, 15 листопада 1989 р.

Генеральна конференція Організації Об'єднаних націй з питань освіти, науки та культури, що збиралась у Парижі з 17 жовтня по 16 листопада 1989 р. на свою двадцять п'яту сесію:

вважаючи, що фольклор є частиною загальної спадщини людства і потужним засобом зближення різних народів та соціальних груп і утвердження їх культурної самобутності

відмічаючи його соціальне, економічне, культурне та політичне значення, його роль в історії народу і його місце в сучасній культурі,

підкреслюючи специфічну сутність та важливість фольклору, як невід'ємної частини культурної спадщини та живої культури,

визнаючи у край крихкий характер традиційних форм фольклору, особливо його аспектів, пов'язаних з усними традиціями, і ризик того, що ці аспекти можуть зникнути,

підкреслюючи необхідність визнання у всіх країнах ролі фольклору та небезпеку, якої він зазнає під дією різноманітних факторів,

вважаючи, що урядам було б грати вирішальну роль у збереженні фольклору і діяти якомога швидше,

ухваливши у ході своєї 24 сесії, що питанню охорони фольклору повинна бути присвячена рекомендація для держав-членів у розумінні п.4.ст. Статуту, приймає дану рекомендацію 15 листопада 1989 року.

Генеральна конференція рекомендує, щоб держави-члени застосовували нижчелідуючі положення у відношенні збереження фольклору, приймаючи в законодавчому чи іншому порядку міри, які можуть знадобитися відповідно з консти-

туційною практикою кожної з них, для втілення в життя на своїх територіях принципів та мір, викладених у цій рекомендації.

Генеральна конференція рекомендує державам-членам довести цю рекомендацію до відома властей, служб чи органів, що відповідають за питання, пов'язані із збереженням фольклору, а також, до відома різноманітних організацій чи

установ, що займаються питаннями фольклору і сприяти контактам з відповідними міжнародними організаціями, що займаються питаннями збереження фольклору.

Генеральна конференція рекомендує державам-членам подати Організації у той срок, і в тій формі, які визначає Генеральна конференція, доповіді про міри, прийняті ними по втіленню в життя цієї рекомендації.

А. ВИЗНАЧЕННЯ ФОЛЬКЛОРУ

Для цілей цієї рекомендації:

Фольклор /або традиційна народна культура/ є сукупність заснованих на

традиціях культурного суспільства творів, виражених групою чи індивідуумами й визнаних у якості відображення сподівань суспільства, його культурної та соціальної самобутності, фольклорні взірці та цінності передаються усно, шляхом імітації чи іншими засобами. Його форми включають, зокрема, мову, літературу, музику, танці, ігри, міфологію, обряди, звичаї, ремесла, архітектуру і інші види художньої творчості.

Б. ВИЯВЛЕННЯ ФОЛЬКЛОРУ

Фольклор у якості явища культури повинен зберігатися в інтересах конкретної групи людей і самою групою /сім'я, професійна, національна, регіональна, релігійна, етнічна та інші групи/, самобутність якої він виражає. У цих цілях державам-членам слід заохочувати проведення відповідних

The European Centre for Traditional Culture considers as one of its main tasks the dissemination of the ideas of the UNESCO Recommendation on the Safeguarding of Traditional Culture and Folklore in various European languages. The French, English, Russian, Croatian, Romanian, Romani and Slovakian translations of the text have already been published in the previous issues of the ECTC Bulletin.

досліджень на національному, регіональному та міжнародному рівнях з тим, щоби:

а) скласти національний перелік установ, що займаються фольклором, з метою його включення у регіональні та міжнародні реєстри подібних установ;

б) створити системи виявлення та обліку, збору, каталогізації, письмого фіксування /або розвивати вже наявні системи за допомогою довідників, порадників збору, типових каталогів і т.д./. Враховуючи необхідність координації систем, класифікації, що використовуються різними установами;

в) стимулювати розробку стандартної типології фольклору, шляхом створення:

1. Загальної схеми класифікації фольклору, що могла би служити орієнтиром на міжнародному рівні.

2. Детального каталогу фольклору.

3. Регіональної класифікації фольклору, зокрема за допомогою проведення досліджень на місцях.

В. ЗБЕРІГАННЯ ФОЛЬКЛОРУ

Зберігання стосується документації, пов'язаної з фольклорними традиціями, і переслідує ціль дати можливість дослідникам та носіям традицій отримати у своє розпорядження дані, що дають змогу їм вивчати процес зміни традицій у тому випадку, коли ці традиції не використовуються або знаходяться в розвитку. Якщо живий фольклор, враховуючи його мінливий характер, не завжди може стати об'єктом прямої охорони, зафіксований фольклор може ефективно охоронятися. З цієї метою державам-членам слід:

а) створити національні архіви, де зібрані фольклорні матеріали можуть належним чином зберігатися і надаватися;

б) створити центральний національний архів з метою надання певних послуг/централізоване каталогізування, розповсюдження інформації з фольклорних матеріалів і норм роботи з ними, включаючи аспект збереження фольклору /;

в) створити музеї чи відділи фольклору в існуючих музеях, де можуть влаштовуватися виставки традиційних та народних культур;

г) надавати перевагу таким засобам представлення традиційних та народних культур, які популяризують живі чи минулі свідчення цих культур / що показують оточення їх існування, образ життя, досягнуті навички та уміння/;

д) гармонізувати методи збору в архівізації;

е) здійснювати професійну підготовку фахівців зі збору фольклорних матеріалів, архіваріусів, фахівців в галузі

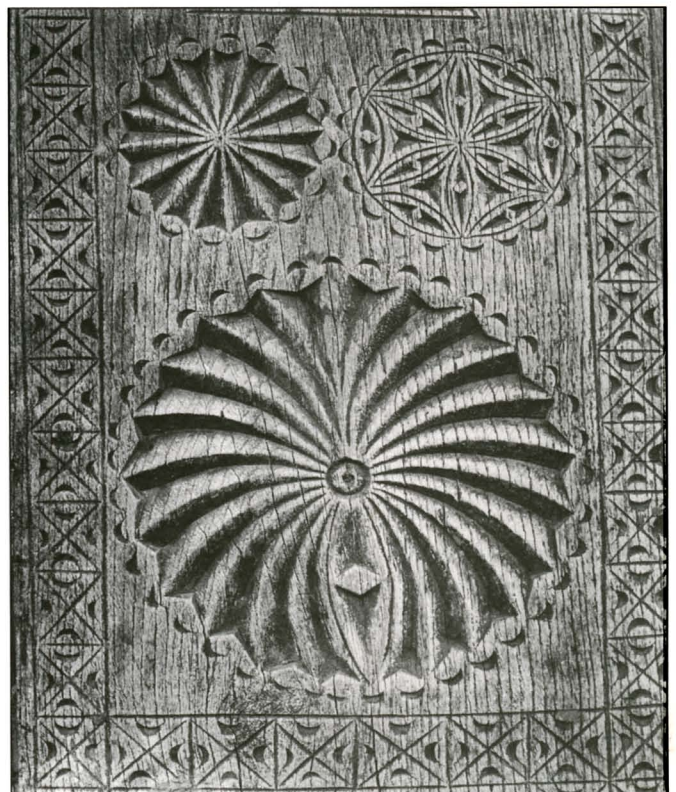
документації та інших фахівців з питань збереження фольклору, починаючи з питань фізичної цілості і закінчуючи аналітичною роботою;

ж) надавати кошти для зняття архівних та робочих копій з усіх фольклорних матеріалів, а також, копій для регіональних організацій, тим самим, забезпечуючи відповідному культурному суспільству доступ до зібраних матеріалів

Г. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНОСТІ ФОЛЬКЛОРУ

Забезпечення охоронності фольклору стосується фольклорних традицій та їх носіїв, виходячи з того, що кожний народ має право на свою власну культуру, що його прихильність цій культурі часто виявляється відірваною у результаті впливу індустріалізованої культури, розповсюджуваної засобами масової інформації. Необхідно прийняти міри з гарантування статусу економічної підтримки фольклорних традицій, створюючих їх як у спілках, так і за їх межами. З цієї метою державам-членам потрібно:

а) розробити й ввести у програми, як шкільної, так і поза-шкільної освіти, відповідне викладання та вивчення фольклору, приділяючи особливу увагу повазі фольклору у самому широкому розумінні цього слова, враховуючи не тільки селянські чи інші сільські культури, але й культури, що створюються в міському оточенні різними соціальними та про-

фесійними групами, організаціями і т.д., й тим самим сприяти кращому розумінню культурного розмаїття та різних світоглядів, особливо тих, котрі не представлені у домінуючій культурі;

б) гарантувати право доступу культурних спілок до їх власного фольклору, шляхом надання сприяння роботі в галузі документації, архівної справи, досліджень і т.д., а також відправлення традицій на практиці;

в) створити на міждисциплінарній основі національну раду фольклору чи любий інший подібний координаційний орган, у якому будуть представлені різні групи по відповідним інтересам;

г) надати моральну та економічну підтримку окремим особам та установам, що вивчають, пропагують, культивують чи володіють фольклорними матеріалами;

д) заохочувати наукові дослідження, що відносяться до забезпечення охоронності фольклору.

Д. РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ФОЛЬКЛОРУ

Серед населення слід було б популяризувати ідею значення фольклору, як елемента культурної самобутності, щоби дати можливість осмислити цінність фольклору та необхідність забезпечити його цілість, а також дуже важливо широко розповсюджувати ці елементи культурного спадку. Однак, у ході такого розповсюдження слід уникати всякого перекурення його з метою збереження цілісності традицій. З метою заохочення сумлінного розповсюдження фольклору державами-членами слід:

а) сприяти організації таких національних, регіональних та міжнародних міроприємств, як ярмарки, фестивалі, виставки, семінари, симпозиуми, навчально-практичні семінари, навчальні курси, конгреси і т.д. та надавати підтримку розповсюдженню і публікації їх матеріалів, доповідей та інших результатів;

б) сприяти широкому висвітленню фольклорних матеріалів у пресі, публікаціях, на телебаченні, радіо і іншими національними та регіональними засобами масової інформації, наприклад, за допомогою субсидії, створення робочих місць для фольклористів у цих підрозділах, забезпечення відповідного архівного зберігання і розповсюдження фольклорних матеріалів, зібраних засобами масової інформації, та створення відділів фольклору у цих організаціях;

в) заохочувати районні та муніципальні власті, асоціації та інші групи, що займаються питаннями фольклору у цілях створення штатних посад фольклористів для сприяння коор-

динації фольклорних міроприємств у регіоні;

г) надавати підтримку діючим і створювати нові підрозділи для виробництва учбових матеріалів, наприклад, відеофільмів, на основі останніх робіт на місцях, і сприяти їх використанню у школах, фольклорних музеях, на національних і міжнародних фольклорних фестивалях, виставках;

д) забезпечувати відповідною інформацією з фольклору за допомогою центрів документації, бібліотек, музеїв, архівів, а також, спеціальних фольклорних бюлетенів та періодичних видань;

е) сприяти організації зустрічей та обмінів між особами, групами та установами, що займаються питаннями фольклору як на національному, так і на міжнародному рівнях з урахуванням двосторонніх угод про культурну співпрацю;

ж) сприяти розробці міжнародною науковою спільнотою відповідних етичних норм, що забезпечували б належний підхід до традиційних культур та шанування їх.

Е. ОХОРОНА ФОЛЬКЛОРУ

Фольклор, являючись проявом індивідуальної чи колективної інтелектуальної творчості, заслуговує правової охорони, схожою з охороною, що надається творам інтелектуальної творчості. Така охорона фольклору виявляється необхідною в якості засоба, дозволяючого розвивати, забезпечувати наступність і ширше розповсюджувати цей вид спадщини як у рамках країни, так і за кордоном без ущемлення відповідних законних інтересів.

Крім аспектів охорони проявів фольклору, пов'язаних з інтелектуальною власністю, існують різні категорії прав, котрі вже забезпечуються правовою охороною у центрах документації та архівних службах, що займаються питаннями фольклору. З цієї метою, державам-членам слід:

а) що стосується аспектів інтелектуальної власності:

звертати увагу відповідних властей на важливість діяльності ЮНЕСКО та ВОІС у галузі інтелектуальної власності, признаючи разом з тим, що ця діяльність торкається лише одного аспекта охорони фольклору і, що дуже, необхідно проведення самостійної діяльності по збереженню фольклору,

б) що торкається інших, пов'язаних з цим прав:

– забезпечити захист носія фольклорної інформації, як носія традиції / захист особистого життя та конфіденційності;

- охороняти інтереси збирачів з тим, щоби зібрані матеріали зберігались у належному стані і за певною методикою;
- приймати необхідні міри по захисту зібраних матеріалів від навмисного неправомірного чи іншого протиправного використання;
- признавати, що архівні служби являються відповідальними за використання зібраних матеріалів.

Ж. МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

З урахуванням необхідності розвитку співпраці та культурних обмінів, зокрема на основі спільного використання людських та матеріальних ресурсів для реалізації програм розвитку фольклору, спрямованих на активізацію останнього, та дослідницьких робіт, здійснюваних фахівцями одної держави-члена у іншій державі-членові, державам-членам слід:

- а) співпрацювати з міжнародними і регіональними асоціаціями, інститутами і організаціями, що займаються питаннями фольклору;
- б) співпрацювати у галузі вивчення, розповсюдження та охорони фольклору, зокрема шляхом:
 - обміну різного роду інформацією і публікаціями науково-технічного характеру;
 - підготовки фахівців, надання стипендій для поїздок та направлення наукового й технічного персоналу та матеріалів;

- сприяти наданню двосторонніх та багатосторонніх проектів у галузі документації з сучасного фольклору;
- організації зустрічей між фахівцями, учбових курсів та робочих груп за визначеними темами, особливо з класифікації та індексації даних про фольклор та його вияви, а також про сучасні методи і техніку дослідження;

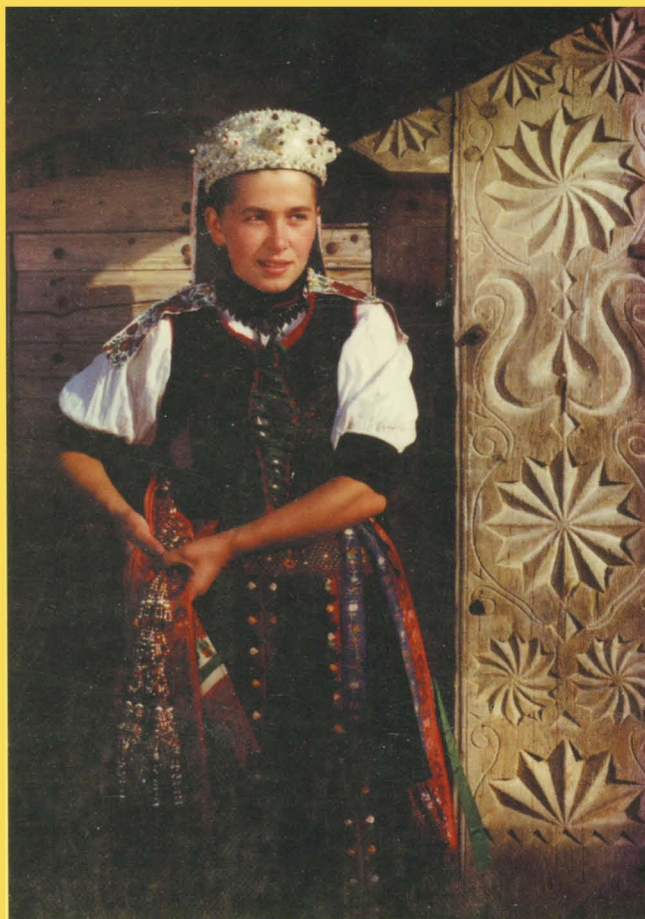
в) тісно співпрацювати з метою забезпечення у міжнародному плані для різних зацікавлених сторін / спілки або фізичні чи юридичні особи/ права користування майновими та немайновими, чи так званими, “суміжними” правами, що випливають з досліджень, творчості, композиції, виконання, запису або розповсюдження фольклору,

г) гарантувати державам-членам, на території яких проводились дослідницькі роботи, право отримувати від відповідних держав-членів копії усіх документів, записів, відеофільмів, фільмів та інших матеріалів;

д) утримуватися від будь-яких дій, що можуть викликати руйнування фольклорних матеріалів, зниження їх вартості чи створення перешкод для їх розповсюдження та використання, незалежно від того, чи знаходяться ці матеріали у країні їх походження чи на території інших держав;

е) прийняти необхідні міри по збереженню фольклору від загрози з боку людини чи природних сил, у тому числі від загрози, що виникає унаслідок зміни чи інших порушень суспільного порядку.

We invite readers to send us manuscripts, photographs,
books, records, information to be considered
for publication in this bulletin.

Address: 1011 Budapest, Corvin tér 8. Hungary

Phone/Fax: (36-1) 212-2039

E-mail: h9397san@ella.hu

<http://www.ectc.iif.hu>